

Beste leden en relaties,

“Last minute naar de zon of toch maar lekker in eigen land”, dat is op dit moment van het jaar een onderwerp van gesprek in vele huisgezinnen. Het weer in Nederland blijft ons dit jaar allemaal behoorlijk bezig houden. Maar of je nu kiest voor een “staycation” in Nederland of een vakantie in een ver weg gelegen vakantieoord, na afloop is er altijd weer de terugreis. Back to the roots. Oost west, thuis best. Eigen haard is goud waard.

Het eigen **HEEM** blijft toch altijd weer trekken. Daarom hebben we voor jullie, voordat ook wij met vakantie gaan, weer de nodige heemkundige nieuwtjes en wetenswaardigheden bij elkaar gesprokkeld. Veel informatief leesplezier.

Bestuur en Werkgroep Communicatie.

Boeiende erfgoedbijeenkomst HWR

Een voor onze vereniging prachtig decor, de raadzaal van het gemeentehuis, was op 23 mei de locatie waar onze leden getuigen waren van een informatiebijeenkomst over erfgoedontwikkeling in de Kempen.

Aanleiding voor deze avond waren en zijn binnen de Kempen de opmerkingen om te bekijken waar je elkaar in regionaal verband kunt vinden en ondersteunen. De avond werd ingeleid door twee deskundigen die een boeiend betoog hielden met een aantal gekozen vensters uit de Canon van de Kempen.

In de presentatie werd duidelijk dat de Canon geen chronologische geschiedschrijving is maar in de vorm van zogenaamde vensters markante onderwerpen weergeeft wat er in de Kempen aan de hand is geweest.

Hoewel onderwijs een zeer belangrijke doelgroep is, goed als kinderen op de hoogte worden gebracht van hun ‘eigen’ geschiedenis, kunnen ook erfgoedorganisaties en toeristische instellingen er hun voordeel mee doen.

In het tweede deel gaven de inleiders een mooi inkijkje in de ‘mogelijke’ toekomst van het Kempenmuseum en de ontwikkeling daarvan. Van een ietwat statisch karakter wil men in de toekomst een bredere geschiedenis gaan vertellen voor een breder publiek en daaraan wordt gewerkt met professionele partners. Bedoeling is ook dat er een bezoekerscentrum komt, los van het museum, gratis toegankelijk voor iedereen die zich op de hoogte wil stellen van natuur en cultuurhistorie van de Kempen.

Impressie vernieuwde Kempenmuseum.

Na de pauze kwamen onze leden los in het 'Dialoog-uurtje' waarin het bestuur van hen graag wilde horen welke vragen, ideeën, mogelijkheden en suggesties bij hen leven.

Geen debat, ook geen directe oplossingen van vragen, maar wel een luisterend oor ten behoeve van onze HWR.

Na afloop was er met elkaar nog een kort samenzijn in de kantine; al met al een geslaagde avond.

Honderdste "Echte Reuselnaar" geschreven door Thijs van der Zanden

Het hoofdartikel van "De Schééper" - het kwartaalblad van de HWR - is getiteld "In gesprek met een echte Reuselnaar" of "In gesprek met een echte Reuselse". Het artikel bevat het levensverhaal van de hoofdpersoon, zijn ouders, broers en zusters en strekt zich in het algemeen uit over de gehele vorige eeuw. Er zijn sinds 1989 al meer dan 140 van deze levensbeschrijvingen verschenen; 90 mannen, 50 vrouwen en 1 familie kwamen aan het woord in de Schééper. Deze artikelenserie wordt momenteel geschreven door Thijs van der Zanden. Binnenkort verschijnt van zijn hand de honderdste bijdrage in deze prachtige reeks.

Thijs zegt hierover: *"Bertus van Nobelen is de honderdste 'Echte Reuselnaar' waarover ik, in de voorbije 25 jaar, in de Schééper heb mogen schrijven. Elke keer verwonderde het me weer dat ik over die personen een interessant verhaal kon optekenen. Dat kostte wel wat moeite. Vaak moesten ze overgehaald worden, want het is Reuselnaren eigen niet op de voorgrond te willen staan. Gelukkig stapten ze er, na wat zachte aandrang, overheen en kwam hun verhaal op papier waar ze vaak fijne reacties op kregen. Zelf vond ik de gesprekken altijd heel plezierig waarbij*

er met iedereen een soort band ontstond die ik als waardevol heb ervaren".

Het artikel over de echte Reuselnaar Bertus van Nobelen zal verschijnen in het septembernummer van de Schééper.

Uit het HWR archief

Lening van Hendrick Fabriij aan de gemeente Reusel

[24 januari 1728]

Rechterlijk Archief Bladel inv 41 folio 111 – 112

Strijd tussen boeren en soldaten (prentmaker: Peeter Baltens naar ontwerp van: Pieter Bruegel).

Wij Johan Huijbregts ende Jan Heijsmans schepenen des dorps Reusel representerende ende verwangende de geheele gemeente aldaar quartiere van Kempelant Meijerije van 's Bos verclaren ende attesteeren mede chertificeerende voor de oprechte waarheijt, ende sulckx op de eedt amptshalven gedaan, ter requisitie van Francus van Hove ende provisoren der tafele van de armen alhier dat de regenten alhier voor ofte opden 23 augustus 1697 van Hendrick Fabriij ende Elisabeth sijne huisvrouw te behoeven deeser gemeente van Reusel hebben opgenoomen de somme van twee hondert guldens dito penningen gebruijckt ende geemploijert weesende tot uitcoop van soldaten ende ruijters mede gesonden naer as danigh tot onderhout van onse gevangene, als mede aende Engelse soldaten ons contigent voort losmaecken van dito gevangenen mitsgaders tot betaelinge van onse quote inden Eerselsen brant, welckers penningen alsoo 'tseedert den voornoemde jaere 1697 tot dato deses ten laste deses dorp op intrest is loopende, ende ons gebleecken sijn de uijt de

respectieve dorps reekeningen dat den voornoemde Hendrick Fabrij ende des selfs succeseurs (opvolgers) van jaere tot jaere den intrest daer van hebben genoten ende van dorps weegen successievelijk sonder interruptie inde selve reekeningen voor uijtgaaf sijn gebracht ende gevalideert sonder dat echter oijt het voorschreven capitael is afgelost ofte gequeten ende alsoo vervolgens op den lijst der capitalen ten comptoire der coninckx bede tot 's Bos overgeleevert, in kennisse der waerheijt ende des 't oirconde hebben wij scheepenen voornoemt tselve ten protocolle onderteekent door onsen secretaris laeten uijtmaecken ende met des selfs subsignatuere laeten berocrachtigen.

Aldus gedaen ende gepasseert voor en ten overstaen van Jan Huijbreghits ende Jan Heijsmans scheepenen.

Gegeven te Reusel den 24e januarij 1728.

Uit de bibliotheek van de HWR

Anton Schellens (1887-1954).

Fotograaf van het ongerepte Brabantse platteland.

Auteur: Cor van der Heijden

Anton Schellens (1887-1954) Fotograaf van het ongerepte Brabantse platteland
Cor van der Heijden

Anton Schellens was textielabrikant in Geldrop die daarnaast fotografeerde en kunst

verzamelde. Vandaar dat na deel 1, de fotografie van Anton Schellens in deel 2 de onderverdeling gemaakt wordt in de fabrikant, de kunstverzamelaar en de amateurfotograaf.

Bijna de helft van het boek, bovendien het eerste deel wordt ingenomen door de foto's van Brabantse interieurs. Daarbij is de hand van de kunstverzamelaar herkenbaar: de personen worden door de fotograaf in het interieur geplaatst, en storende elementen worden verplaatst of verwijderd.

In het tweede deel wordt aandacht besteed aan de fabrikantenkant van Schellens, een Eerselse familie die via Eindhoven in Geldrop settelde. Ook komt de kunstverzamelaar hier uitgebreid aan bod, evenals zijn verzameling van de voorlopers van het impressionisme.

Het laatste deel van het tweede deel is gereserveerd voor de amateurfotograaf. De rol van de fotografie als basis voor in het atelier te vervaardigen schilderijen was met name in de laatste decennia van de 19e eeuw groot.

Anton Schellens beperkte zich in deze periode niet tot het Brabantse platteland, maar reisde ook naar verre oorden zoals Marokko. Kortom een zeer interessant mens.

CBG – Persoonskaarten

Hoe maak je als genealogisch onderzoeker een vliegende start? Begin bij de persoonskaarten (1939-1995). Zij bieden uitkomst om de eerste 100 jaar van je familiegeschiedenis boven water te krijgen.

Het CBG | Centrum voor familiegeschiedenis beheert het Nationaal Register van Overledenen (NRO) namens de overheid.

Het NRO bestaat uit:

- Persoonskaarten van mensen die zijn overleden tussen 1939 en 1 oktober 1994.
- Persoonslijsten van mensen die zijn overleden na 1 oktober 1994 tot heden.

Elke gemeente hield vanaf een 1939 voor alle inwoners een persoonskaart bij waarop persoonsgegevens werden bijgehouden. De persoonskaart was de opvolger van de

bevolkingsregistratie in de bevolkingsregisters (vanaf 1850) en gezinskaarten (vanaf 1920). Op 1 oktober 1994 is de overheid overgestapt naar een elektronische bevolkingsregistratie, de Gemeentelijke Basis Administratie (GBA), die inmiddels de Basis Registratie Personen heet. Uit het BRP ontvangt het CBG van de overheid na overlijden de persoonslijst van de overleden persoon.

Persoonskaarten bevatten onder meer de personalia van een persoon, de namen van de ouders, vaak met hun geboorteplaats en -data, en gegevens over huwelijken, partners en kinderen. Ook de woonadressen, beroepen en kerkelijke gezindten staan hierop. Persoonslijsten geven grotendeels dezelfde informatie, maar op de persoonslijsten worden beroepen en kerkelijke gezindte tegenwoordig niet meer vermeld.

Persoonskaart van Antonius Ooms – de laatste schaapherder van Postel.

De persoonskaarten en persoonslijsten, die ook wel uittreksels worden genoemd, kunnen tegen betaling via het CBG worden aangevraagd en verstrekt.

Voor meer informatie over deze boeiende informatiebron: <https://cbg.nl/bestellen-cbg/uittreksels-nro/hoe-lees-je-een-persoonskaart1939-1994-en-een-persoonslijst1994-heden/>

De uittreksels zijn hier te bestellen:

<https://cbg.nl/bestellen-cbg/uittreksels-nro/uittreksels-pkpl/>

Historische Kempense kranten online te raadplegen

Veel van onze lezers zullen inmiddels wel bekend zijn met Delpher: een website, ontwikkeld en beheerd door de Koninklijke Bibliotheek, met gedigitaliseerde historische Nederlandse kranten. Een onmisbare bron voor historisch onderzoek.

Maar wisten jullie ook dat onze zuiderburen, en dan nog wel specifiek de aan onze regio grenzende Belgische Kempen, ook een dergelijke website gerealiseerd hebben.

Deze Belgische kranten zijn te vinden op het Kempens Erfgoedportaal, een initiatief van de erfgoedcellen Kempens Karakter, Stuifzand, Erfgoed Voorkempen en Erfgoed Noorderkempen! Je vindt hier een schat aan informatie uit verschillende databanken, allemaal toegankelijk via één platform. Niet alleen meer dan 100.000 lokale krantenpagina's, maar ook vele duizenden foto's, religieuze collecties, affiches en voorwerpen.

Enkele titels in de krantenbank:

- Gazet van Mol
- Het Annoncenblad van Moll en omliggende dorpen
- De Kempenaar (Turnhout)
- Het Aankondigingsblad van Turnhout
- Advertentieblad van Gheel en der omliggende dorpen
- Nieuwsblad van Geel
- Gazet van Baelen

Dus er is voldoende informatie te vinden over de aan Reusel grenzende Belgische dorpen Arendonk en Postel. Maar ook over Reusel zelf staat er de nodige informatie in de kranten te lezen; smokkelpraktijken, bosbranden en ontploffingen in de Arendonkse dynamietfabriek

(t Poeier) waren regelmating onderwerpen waarover geschreven werd.

Ontdek hier de historische Kempense kranten:
https://collecties.kempenserfgoed.be/zoeken/gr oep=Kranten/view=gallery/aantalpp=16/?nav_id =8-0

Zoeken in oorlogskranten

Wil je zelf zoeken in de grote hoeveelheid kranten uit de Tweede Wereldoorlog? Ga dan naar de krantencollectie in Delpher. Vervolgens kun je via 'uitgebreid zoeken' de periode waarin je zoekt aanpassen. Wil je alle kranten bekijken die tijdens bezetting verschenen? Dan vul je geen zoekterm in, maar pas je alleen de periode aan.

Oost-Brabant - 03-02-1945

Doorzoek de oorlogskranten in Delpher hier:
<https://t.ly/93Zlr>

Archiefinstellingen in Nederland

Op veel websites zijn overzichten te vinden van de regionale en stadsarchiefinstellingen in Nederland. Maar misschien is ook dit handig: een

kaart van ons land, daar met de muis overheen bewegend zie je het desbetreffende archief verschijnen. Wanneer je er op klikt komt nadere informatie waar onder de website beschikbaar.

De kaart is hier te vinden:

https://kruidhof.carto.com/viz/0230be1e-545e-43e7-8570-5d87c22ad194/public_map

Van draaischijf naar touchscreen: hoe is de telefoon veranderd?

De telefoon, je gebruikt hem elke dag: even een appje sturen, het weer checken voor je op de fiets springt of je tante bellen om haar te feliciteren op haar verjaardag. Maar wie heeft de telefoon eigenlijk bedacht? En wat zijn de grote ontwikkelingen die de telefoon doormaakte?

Wie aan de uitvinder van de telefoon denkt, denkt aan Graham Bell. Maar of de uitvinding van de telefoon wel echt aan Bell toegeschreven kan worden, wordt betwist. Verschillende andere uitvinders zaten op hetzelfde spoor, zoals Antonio Meucci en Elisha Gray. Uiteindelijk wint Graham Bell de verschillende rechtszaken die tegen hem lopen. Het is echter een fabeltje dat het woord 'bellen' is afgeleid van de Schots-Amerikaanse uitvinder.

Een van de eerste telefoons uitgevonden door Graham Bell uit 1876. De telefoon bestaat uit een zender waarbij in de hoorn gesproken wordt en een ontvanger die de verzonden boodschap weergeeft.

Geluid is niets anders dan trillende lucht. In een telefoon zit een microfoontje. Die bestaat grofweg uit een dun vlies dat op zijn plek wordt gehouden door magneetjes. Met je stem breng je lucht in beweging. Daardoor gaan het vlies en de magneetjes bewegen. Het patroon van deze bewegende magneetjes wordt omgezet in een elektrisch signaal. Dit signaal gaat via een kabel en een ingewikkeld netwerk naar een ontvanger.

In 1881 wordt in Nederland de eerste telefoonverbinding geopend: 49 aansluitingen in Amsterdam. Die eerste telefoons kunnen slechts twee mensen met elkaar verbinden. Je belt de centrale, geeft aan wie je wilt bellen en de telefonist sluit jouw lijn aan op die van de ander. Na tien jaar zijn er een kleine 4.000 aansluitingen en heeft het netwerk zich uitgebreid van Groningen tot Rotterdam. In 1915 is dit aantal al opgelopen tot 75.000.

Begin jaren 60 komt de eerste telefoon met toetsen op de markt. Pas vanaf de jaren 80 breekt deze moderne telefoon echt door. Het gebruik van toetsen gaat sneller en daarbij maken mensen minder fouten bij het intoetsen van een nummer dan bij het draaien van een nummer.

Telefoon met draaischijf waarmee een telefoonnummer gedraaid wordt. De draaischijf kan bestaan uit cijfers of letters en de indeling verschilt per land.

Benieuwd hoe de telefoon zich verder heeft ontwikkeld? Lees en bekijk bij NPO Kennis de volledige longread over de geschiedenis van de telefoon.

<https://npokennis.nl/longread/7965/van-draaischijf-naar-touchscreen-hoe-is-de-telefoon-veranderd>

Bron: Maand van de Geschiedenis

Nieuws vanuit de Kempencollectie

Verschillende musea en heemkundekringen uit de Kempen waaronder ook onze HWR hebben zich verenigd in de Kempencollectie. Via de gezamenlijke website <https://kempencollectie.nl/> kun je digitaal grasduinen tussen ruim 40.000 objecten.

Regelmatig zullen er in deze nieuwsbrief berichten van onze partners te vinden zijn.

Museum de Vier Quartieren - Oirschot

Deze maand aandacht voor een bijzonder object uit de collectie van Museum de Vier Quartieren in Oirschot: een hondenkarn.

Gemak bij het karnen/Meer boter in minder tijd

Om boter en karnemelk te bereiden stond een boerin vroeger urenlang een stamper in een ton met melk in beweging te houden. Vanaf eind 18e eeuw werd in Brabant dit saai, eentonige en tijdrovende werk makkelijker gemaakt met behulp van de hondenkarn. Door een hond in een tredmolen te laten lopen werd via een mechanisme van tandwielen en bomen een karnstok in een op en neer gaande beweging gebracht. Door het voortdurend bewegen van de melk gaan de in de melk aanwezige vetbolletjes klonteren en ontstaat er boter en karnemelk. Door opkomst van nieuwe energiebronnen en zuivelfabrieken in de 19e eeuw verloor de hondenkarn haar nut. In Nederland zijn er nog maar een paar volledig intact. Dat maakt de hondenkarn van Museum de Vier Quartieren een zeldzaam exemplaar.

Museum "De bewogen jaren 1939-1950"

Museum in Beweging

Museum "De bewogen jaren 1939-1950" organiseert op zaterdag 5 en zondag 6 oktober

een weekend vol Levende Geschiedenis. Het verhaal dat wij vertellen in ons museum wordt nu in een vorm van levende geschiedenis gebracht door re-enactors, vanuit een tentenkamp met patrouilles en ritten met historische voertuigen. Zij beelden Duitse, Britse en Amerikaanse militairen uit en het "vergeten" leger uit ons voormalig Nederlands-Indië.

Zaterdag vanaf 10:00 uur is er re-enactment en kan men ook het militaire kampement bezoeken. In de Schakel is een militariemarkt voor liefhebber en verzamelaar. Om 17:00 uur een bevrijdingsoptocht door de dorpskern van Hooge Mierde.

Zondag bent u vanaf 10:00 uur welkom. Dan is er een paradropping van Para Group Holland: 12 parachutisten zoals het plaatsvond op 17 sept 1944. De paradropping vindt plaats rond de tijd van 12:00 uur. Vanaf 10:00 uur start de re-enactment en kan men wederom het militaire kampement bezoeken. Historische militaire voertuigen maken een rit over ruw terrein en de zandheuvelds op het Myrthaplein. Het museum is geopend tegen de gereduceerde entreeprijs van 2 euro per persoon.

Tevens zijn er zaterdag en zondag vuurwapendemonstraties waarbij de bezoeker toelichting krijgt over deze geschiedenistaferelen. Voor kinderen is entertainment in de spiegel tent en er is een springkussen. Bij slecht weer wijken we uit naar gemeenschapshuis De Schakel.

Voor meer informatie en mogelijkheid tot deelnemen aan dit evenement: John Meulenbroeks (0622468282).

Heemkundekring Pladella Villa

Expositie schilderijen van Janus Spooren uit Hapert

Janus was de schilder “van, in en uit de Kempen”. Naar eigen zeggen, leefde hij in de bossen. Zijn thema’s waren het Kempische landschap en de Kempische natuur. Bij de opening van de tentoonstelling in 1988 in het gemeentehuis in Hapert, zei meester Jan van Hout over hem: “Op die natuur, de bomen, de bloemen, de hei, de kleine boerderijen, de zandweggetjes in de omgeving van Hapert, raakt de schilder niet uitgekeken.” De meester vergat de luchten. “Luchten zijn belangrijk”, zal Janus hem na afloop ongetwijfeld nog even hebben uitgelegd.

Schilderij van de Neterselse kerk gemaakt door Janus Spooren uit Hapert.

Janus was een autodidact, hij had nauwelijks lessen gehad en onderhield geen contacten met andere schilders. De kleuren die hij gebruikte,

waren niet te koop. Hij ging er prat op ze zelf te mengen, bruin, zwart, cadmiumgeel. Kleuren waren essentieel. In een interview uit 1979 zegt hij: “De astronauten moesten er kilometers voor omhoog om uit te kunnen roepen hoe prachtig de kleuren zijn. Ze zijn er nu. Hier om ons heen. Je moet ze alleen leren zien. Altijd opnieuw.” Om, misschien wel met een vooruitziende blik, te vervolgen: “Ik ben zo bang, dat de mensen het met hun vervuiling allemaal kapot maken. Voor die tijd wil ik het allemaal op linnen hebben staan.”

Vanaf 3 juli tot en met 14 augustus elke woensdag van 13.00 tot 16.00 uur is de tentoonstelling geopend in de heemkamer van Pladella Villa. Bleijenhoek 57 in Bladel. Entree € 2,50.

Vakantie

Ook wij gaan er even tussenuit.

In verband met de zomervakantie zal in de maanden juli en augustus geen HWR Nieuwsbrief verschijnen.

Wij wensen al onze lezers een fijne en zonnige vakantie toe. Geniet ervan en kom gezond weer terug!

Nieuwsbrieven

Deze maand ontving het HWR secretariaat diverse nieuwsbrieven van collega verenigingen. Deze zijn hier te lezen:

Genealogisch tijdschrift “De Twee Kwartieren”
Nederlandse Genealogische Vereniging - afdeling
Kempen- en Peelland – juni2024:

<https://t.ly/ZBRPk>

Nieuwsbrief Heemkundekring Amalia van Solms
Baarle-Nassau/Hertog – juni 2024:

<https://t.ly/weWjy>

Nieuwsbrief Heemkundekring Pladella Villa – mei
2024: <https://t.ly/o-c2>

Nieuwsbrief Brabants Heem – juni 2024:

<https://is.gd/xvZB2Z>

Nieuwsbrief CBG | Centrum voor
familiegeschiedenis – juni 2024:

<https://is.gd/Bna7xy>

Nieuwsbrief Heemkunde de Heerlijkheid Oirschot
– juni 2024: <https://t.ly/ccsaY>

Nieuwsbrief Erfgoedhuis Veldhoven – juni 2024:

<https://t.ly/HAGZK>

Mededelingenblad Heemkundekring
Weerderheem Valkenswaard – juni 2024:

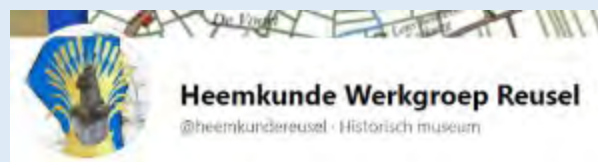
<https://t.ly/Z521L>

Nieuwsbrief Heemkundekring Tilborch – mei
2024: <https://bit.ly/4bhV3dD>

Heemkunde Werkgroep Reusel heeft ook een
facebook pagina. Je kunt ons vinden op:

<https://www.facebook.com/heemkundereusel>

Wil jij onze Nieuwsbrief ook regelmatig
ontvangen stuur dan een email naar

secretaris@heemkundereusel.nl

Ook voor afmeldingen mailen naar

secretaris@heemkundereusel.nl

Deze HWR nieuwsbrief en oudere afleveringen
zijn terug te lezen in een archief op onze website:

heemkundereusel.nl/nieuwsbrief.html

Ergens een lans voor breken

Deze uitdrukking houdt in dat je je hard maakt voor iets. Je verdedigt een plan of stellingname, of je prijst iets vurig aan. Een lans voor iemand breken is ook mogelijk. In dat geval verdedig je iemand of kom je voor hem of haar op.

De uitdrukking 'ergens een lans voor breken' gaat terug op de riddertijd. Tijdens de hoge Middeleeuwen – van 1000 tot 1250 – begonnen ridders te vechten in het zogenoemde steekspel, ook wel joute genoemd. Het steekspel verving vanaf ongeveer 1450 steeds meer de toernooien waarbij met zwaarden werd gevochten en bleef populair tot diep in de zestiende eeuw.

De lans breken op het schild

Bij het steekspel was het de bedoeling om elkaar met de lans van het paard te stoten. Niet om elkaar te verwonden of te doden, hoewel dat zo nu en dan wel voorkwam. Maar vanaf ongeveer 1250 lukte het de risico's van het steekspel in te dammen. De joute werd steeds meer een feestelijk spel, uitgevochten door heren van adel. Want alleen ridders mochten aan deze tweestrijd meedoen. De meest eervolle actie tijdens het steekspel was om je lans te breken, precies in het midden van het schild van de tegenstander. Nog mooier was het als bij die actie het schild van je tegenstander doormidden brak. Daarbij moest de lans van de tegenstander natuurlijk vermeden worden. Wie dus voor iets of iemand een lans breekt, gaat vol overgave en dapper de strijd aan. Hij/zij maakt zich hard voor iets/iemand.

Haarlem als toernooistad

Aardig is, zo lezen we in het boek *Ridderschap in Holland* van Antheun Janse, de rol die Haarlem (naast Den Haag en Geertruidenberg) speelde in de organisatie van riddertoernooien. Begin veertiende eeuw was Haarlem sowieso een van de belangrijkste ontmoetingsplekken voor Duitse vorsten ten westen van Keulen om deel te nemen aan toernooien en steekspelen. Dit vooral op uitnodiging van Willem III (1287-1337), graaf van Holland en Zeeland, en tevens – als Willem I – graaf van Henegouwen. In de herfst van 1328, na zijn terugkeer als legerleider in de Slag bij Kassel (23 augustus 1328)... *"hield Willem bij Haarlem 'in festo Katerine' (25 november) steekspelen (hastiludiis), waarna hij voor langere tijd naar Frankrijk vertrok. (...) Willem ontpopt zich als een geducht toernooiheld. Heraut Beyerens vertelt van hem, dat hij na terugkeer van een Pruisenreis in Den Haag een toernooi organiseerde, waarna hij de volgende dag spoorlags naar Normandië reed, waar een groot 'tournoy' georganiseerd was. Hij deed mee met veel ridders en knapen 'ende men gaf hem dair toe dat hi der bester ridder een wair die doe leefde'. Deze reputatie strookt prima met wat we uit de grafelijke rekeningen kunnen afleiden. We vinden er vele betalingen waarin verwezen wordt naar feesten en toernooien waaraan de graaf deelnam en die hij vaak ook zelf organiseerde."*

Duidelijk mag zijn dat Willem III, zowel figuurlijk als wellicht ook letterlijk, een lans brak voor vertier en vermaak.

Bron: *Historiek*